

Aqil ABBAS

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Ana Böyük Qardaşa:
- Dur, hələsindən bir boşqab ver, qızıdırınlar.
- cavab gözləmədən bufetçi oğlana dedi:
- Oğlum, bu yeməkləri qızdırarsanmı?
Bufetçi gəlib stolun üstünə əl gəzdirdi:

- O nə sözdü, ay xala, bizim işimiz elə budu də.
- Sağ ol, ay oğul.
Sonra ana çantadan araq da çıxartdı.

Böyük Qardaş:
- Neyləyirsən ay ana, bizi zibilə salma, onu gizlət, əsgərə araq verərlər?
Ana arağı yenidən çantada gizlətdi:
- Yaxşı verərik komandirinə.
Akademik yeməxanaya girəndə Ana əlləri üzündə qalxdı ayağa:
- Buyy, anan ölsün ay bala, bu nə gündü?

Hələ anası nə görmüşdü ki, üz-gözünün göyertisi bir az getmişdi, bəlkə də döyülən günü görseydi, arvadın bağırı yarılarıdı.

Akademik heç nə olmamış kimi əvvəlcə qucaqlayıb anasını öpdü, sonra qardaşını:

- Heç nə yoxdu, ay ana. Təlimdə olub, əsgərlikdə də.
Amma Ana ağlamağını kəsmədi:
- Nə təlim ay bala, səndə sağ islahat qalmayıb ki?!

- Mənə inanmırsan, qardaşımdan soruş. Ağlama də, camaat bizə baxır axı!

Əsgərlikdə dəfələrlə döymüş və döyülmüş Böyük Qardaş hər şeyi başa düşsə də, anasını sakitləşdirmək üçün dedi:

- Ay ana, biz bundan da betər günə düşmüşük. Bir dəfə paraşütümün ipləri dolaşmışdı, yerə elə dəydim ki, iki həftə yatdım.

O, ləzzətlə yeməyə başladı, çoxdaniydiki damağı belə dad görməmişdi. Ona görə yox ki, sevdiyi yemək idi, ona görə ki, bu yeməyə anasının əllərinin dadı hopmuşdu.

- Kənddə nə var, nə yox, atam necədi?

Anası onun ürəyindən kimin keçdiyini çox gözəl bildiyindən:

- Salamətliqdi. Atan da gözləyir ki, sən qayıdan kimi sizi nişanlasın.

Qızardı:
- Ana, mən kəndi soruşdum.
- Mən də kəndi deyirəm də.
Ayrılanda Böyük qardaş onu bir kənara çəkdi:
- Döyüblər?
- Döyüblər!
- Kimlər döyüb, mənə de. Vallah, hamısının boynun qıraram.
- Qardaş, sən əsgərlikdə olanda heç döyülməmişən?

dal t.-2017.-14 fevral.-S.4.

ALLAHI QATİL EDƏNLƏR

- O qədər.
- Mən gəlib onların boynunu qırmışam? Olan şeylərdi. Məndən nigaran qalmayın. Evdən muğayat ol.
Ana:
- Oğul, çantada araq da var, özü də şah tutumuzun arağıdı, onu ver komandirinə.
Akademik arağı çıxarıb verdi qardaşına:
- Ana, bizim komandirlər araq içmirlər!
- Bəs nə içirlər?
- ...

Polkovnik yenə nəyinsə almışdı ağızına, öz-özünə söyürdü, bağıırrıdı:
- Küçük, müstəntiq olub mənə. Səbəb axtarır. Mən sənə səbəbi göstərə-rəm. Bu dəqiqə əl-ayağını bağlayıb tulladaram o tərəfə, get sən həqiqəti axtar, dədən də Qırmızı Xaçla səni. Mən burda gecə-gündüz yağış bilmirəm, qar bilmirəm düşmənlə üz-üzəyəm, sən də şəhərdə saunalarda qızlarla kef edirsən. Köpəyoğlu! Həqiqət axtarır! Ala həqiqəti!

Polkovnik elə bir yerini göstərdi ki...
Sonra telefonu götürüb Müstəntiqi yığdı və amirənə bir səslə dedi:

- Durun gəlin bura!
Telefonun o başından Müstəntiqin çox soyuqqanlı səsi eşidildi:

- Yoldaş Polkovnik, siz hələ mənə lazım deyilsiz. Lazım olanda sizi dəvət edəcəm.

Polkovnik səsini bir az da ucaltdı:

- Sizə dedim ki, gəlin bura!
Müstəntiq:
- Yoldaş Polkovnik, siz deyəsən mənimlə əsgərlərinizi qarışdırırsız. Mən sizin tabeçiliyinizdə deyiləm. Xahiş edirəm, səsinizin gur yerinə salmayın, kar deyiləm. Sizə də dedim ki, lazım olanda sizi çağıracam! - dedi və telefonu asdı.

Müstəntiqin sözləri Polkovniki havalandırıdı:

- Malçıška, mən sənə kim olduğumu göstərə-rəm.

Sonra telefonu götürüb kimi isə yığdı:

- Bunu bura kim göndərib? Gəlib ordunun mənafeyini qorusun, yoxsa bir cinayətkarın? Burnun hara gəldi soxur.
Telefondakı səs:
- Qələt eləyir.
- Siz qələt eləyir deyirsiz, amma o qələt eləmir axı!
- Narahat olma, dedim ki, qələt eləyir, yoluna qoyarıq.

Detektiv roman

***
Telefondakı adamın zəhmli səsi az qala dəstəyin qulaqlığından çıxıb onu şapalağın altına saldı:
- Sən orda nə ilə məşğulsan?
Amma Müstəntiq belə şapalaqları çox gördüyündən heç nə olmamış kimi dedi:
- Başa düşmədim.
- Niyə başa düşmədin? Soruşuram sən orda nə ilə məşğulsan?

Müstəntiq yenə özünü onda qoymadı:
- Məgər burda nə baş verdiyindən və mənim bura niyə göndərildiyimdən sizin xəbəriniz yoxdu? Bəs niyə? Hər gün elə qəzetlər də yazır axı?!

Telefonun o başındakı adam lap hövsələdən çıxdı:
- Deyəsən, kiminlə danışdığının fərqində deyilsən?
Müstəntiq halını pozmadan:
- Əsəbləşməyin! Hərbi hissədə nə baş verdiyini sizə məruzə etməyiblər-sə, onda bizim prokurorluğa zəng edin, ordan öyrənə bilərsiz mən burda nə işlə məşğulam. Və xahiş edirəm səlahiyyət həddini də keçməyəsiz. Çox maraqlanırsızsa, deyim. Mən burda çox ağır bir cinayət hadisəsini araşdırıram.

Və sizə söz verirəm ki, tezliklə bu cinayətin bütün günahkarlarını üzə çıxarıb məsuliyyətə cəlb edəcəm. Bu mənim vəzifə borcumdur. Burda beş insan ölüb. Siz istəyirsiniz ki, beş nəfər gəncin qanı batırılsın.

- Sən mənə nağıl danışma. Öldürülənlər də məlumdu, öldürən də. Daha nə axtarırsan? Nəyi eşləyirsən? Niyə burnunu hər yerə soxursan?
Müstəntiq təhqir olunsa da etika xətrinə özündən rütbəli və yüksək vəzifəli şəxsə cavab vermək istəməsə də, bu dəfə özünü saxlaya bilmədi:
- Bir daha notatsiya oxumayın, danışğınıza fikir verin. Və siz də səlahiyyətinizə aid olmayan işlərə burnunuzu soxmayın.

- Yaxşı, mən sənə göstərə-rəm.
Müstəntiq:
- Narahat olmayın, mən görə-görə gəlirəm.

- Sənin ananı...
Müstəntiq istehza ilə güldü:
- Elə anam da görə-görə gəlir...

Hər ikisi telefonun dəstəyini eyni vaxtda atdı.

Müstəntiq qovluqları stolun üstdən götürüb əsəbi halda seyfə tulladı və qapıdan çıxdı.
Qərargah Rəisi iki zabiti möhkəm danlayırdı, Müstəntiqi dilxor görüb söhbətini kəsdi və soruşdu:
- Aşağının xeyir, yoldaş Müstəntiq, işlər necə gedir?
- Elə hərbi hissənin işi kimi...
- Başa düşdüm!

***
Akademik düz bir həftə xəstəxanada yatmalı oldu. Babat döyülsə də özünü məğlub saymırdı, onun xəlvətdə üstünə düşən əsgərlərin üçü də az-çox paylarını almışdılar. Elə gecəynən üçü də məzuniyyətə göndərilmişdi ki, onları tanıyan olmasın.

Xəstəxanada yerləşdiriləndən dərhal sonra Qərargah Rəisi yanına gəldi:

- Səni kimlər döyüb?
Akademik zorla gülümsədi:
- Məni heç kim döyməyib.
- Necə yeni heç kim döyməyib?
- Dedim ki, məni heç kim döyməyib, yıxılmışam, vəssalam.
- sonra istehza ilə əlavə etdi;- İnanmırsız həkimlərdən soruşun.

Qərargah Rəisi nə qədər təkid etsə də Akademik dediyindən dönmədi:
- Yıxılmışam, vəssalam.
- Özün həmişə onun-bunun hüququn qoruyursan, bəs indi özüyünkün niyə qorumursan?
- Yoldaş polkovnik, onlar özlərini müdafiə edə bilmirlər. Amma mən hələ ki, özümü müdafiə edə bilirəm.

***

***

***

Polkovnik də gəldi yanına, özü də əliboş deyildi, mer-meyvə gətirmişdi. Oturdu yanında, hətta başını da sığalladı.

- Hə, oğul, necəsən?
"Əsgər" demədi, "oğul" dedi və bəlkə də Polkovnik ilk dəfə idi ki, əsgərinə "oğul" deyirdi.

- Sağ olun, yoldaş Polkovnik.
- Siz hamınız nə qədərki burdasız, mənim övladlarımsınız. İndi bir ata kimi soruşuram, səni kimlər döyüb?

Polkovnikin dili bir söz deyirdi, gözləri başqa söz. Dil ilə hamını aldatmaq olar, hamıya yalan danışmaq olar, amma gözlərlə yox. Akademik Polkovnikin gözlərini oxuyurdu.

- Məni heç kim döyməyib, yoldaş Polkovnik. Sadəcə olaraq yıxılmışam, vəssalam.
- Yaxşı, qalx ayağa. Tapşırıışamkı səndən muğayat olsunlar. Sənin kimi ağıllı, savadlı əsgərlərə bizim ehtiyacımız var. Sən də bu yazı-pozunu burax, hərbi hissədə sənə pis baxırlar, demə-qoq kimi baxırlar. Buna görə də əsgərlər səni sevmirlər. Dedin-demədin, bilərəm ki, səni döyüblər. Axtarıram. Səni döyənləri tapdırıb cəzalandıracam.

Akademik ürəyində güldü; onu xəlvətdə döyməmişdilər, qauptvaxtda döymüşdülər, qaravulçu məlum, içəri girənləri o buraxıb, hamısını tanımasa da görüb, kimi axtaracaqsan, kimi tapa-caqsan, sənin göstərişin olmadan bu mümkün deyil axı. Amma ürəyindən keçənləri demədi, dili bağırsaqlarını kəssə də demədi, bir də ki, deməyin mənası yox idi.

- Sağ olun, yoldaş Polkovnik, heç kimi də axtarmayın. Məni heç kim döyməyib. Amma sizə deyirəm, hərbi hissədə gördüyüm haqsızlıqları yazacam, əsgər yoldaşlarım məni sevməsələr də, məni böhtançı adlandırıb həbs etsələr də yazacam. Bu mənim hüququmdur.
Polkovnik tutuldu, yox, bunu nə sındırmaq mümkündü, nə susdurmaq, qalxdı ayağa:

- Yaxşı, yastığın yüngül olsun. Qalxarsan, bir söhbət edərik. - dedi və getdi.
O da Polkovnikin gətirdiyi mer-meyvəni yemədi, payladı xəstəxanadakı əsgər yoldaşlarına.

Xəstexanadan çıxandan sonra bir həftə onu nə itirən oldu, nə axtaran, nə yat deyən oldu, nə də qalx, gününü kitabxanada keçirirdi.

Tağım yoldaşları deyirdi:
- Akademik, döyülmək sənə düşüb, kefdəsən.
Amma çox gözəl başa düşürdü ki, bu kef deyil, başlanma vaxtı dəqiq bilinməyən tufandan öncəki sakitlikdi. O özünü qarşıdan gələcək və özü ilə hansı bələlar gətirəcəyi məlum olmayan tufana hazırlayırdı.

Bu vaxt anası girdi içəri:
- Nə qayırırsan, ay itin qızı, tez as yerindən. Atan bilse ona əl vurmusan, səni öldürər.

Tüfəngi təzdən asdı yerindən.

(Ardı növbəti sayımızda)